

Lovforslag nr. L 54. Fremsat den 30. oktober 1985 af kirkeministeren

Forslag

til

Lov om bestyrelse og brug af folkekirkens kirker m.m.

Kapitel 1

Kirkers bestyrelse

§ 1. Selvejende kirker bestyres af menighedsrådet.

Stk. 2. Andre kirker bestyres af den, der ejer kirken, eller den, der ejer afløsningssummen for kirketienden.

Stk. 3. For bestyrelsen af valgmenighedskirker gælder reglerne i lov om valgmenigheder.

Stk. 4. Ejes en kirkegård af flere kirker i fællesskab, udfærdiges en vedtægt med regler for kirkegårdens bestyrelse. Vedtægten godkendes af stiftsøvrigheden.

§ 2. Kirkerne står under tilsyn af provstivalget og under overtilsyn af stiftsøvrigheden efter regler, der er fastsat herom.

§ 3. Kirkeministeren kan tillade, at begravesvæsenet udskilles fra kirkens bestyrelse. Regler om begravesvæsenets bestyrelse fastsættes i så fald i en vedtægt, der godkendes af kirkeministeren.

Kirkers overgang til selveje

§ 4. Den, der ejer en kirke, eller den, der ejer afløsningssummen for kirketienden, jfr. § 1, stk. 2, kan kræve, at kirken overgår til selveje, såfremt

- 1) kirken afleveres i forsvarlig stand,
- 2) kirken er gældfri, og

- 3) kirkens indtægter, jorder, kapitaler m.v. overgår sammen med kirken.

Kapitel 2

Kirkers brug

Den folkekirkelige brug af kirkerne

§ 5. Kirken kan af menighedsrådet eller med dettes samtykke anvendes til andre kirkelige formål end gudstjenester og kirkelige handlinger. Afholdelse af kirkekoncerter, opførelse af kirkespil og lignende kræver dog tillige tilladelse fra biskoppen.

Stk. 2. Præster i folkekirken har ret til at bruge de kirker, de er ansat ved, til gudstjenester, kirkelige handlinger og kirkelige møder, jfr. dog § 22.

Stk. 3. Uoverensstemmelser om tidspunkterne for brug af en kirke afgøres af biskoppen.

§ 6. Præster i folkekirken kan overlade en kirke, de er ansat ved, til andre præster i folkekirken til gudstjenester og kirkelige handlinger.

Stk. 2. Præster i folkekirken kan tillade ikke præsteviede at tale i kirken ved gudstjenester og kirkelige handlinger.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1 finder også anvendelse i tilfælde, hvor kirken ønskes stillet til rådighed til gudstjeneste ved

- 1) en missionær, der er udsendt herfra, og som har modtaget præstevielse i folkekirken,

- 2) en præst for en evangelisk-luthersk frimenighed, eller
- 3) en præst for en evangelisk-luthersk menighed uden for riget.

§ 7. Det gejstlige personel, som er ansat til betjening af forsvaret, har ret til at bruge kirkerne til gudstjenester for forsvaret efter regler, der fastsættes af kirkeministeren. Udgifterne ved sådan brug af kirkerne afholdes af statskassen.

§ 8. Efter anmodning fra mindst 10 af sognemenighedens medlemmer, som har valgtret til menighedsråd, skal sogne- eller distriktskirken stilles til rådighed til afholdelse af gudstjeneste ved en anden præst i folkekirken end den eller de præster, der er ansat ved kirken.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder også anvendelse i tilfælde, hvor kirken ønskes stillet til rådighed til gudstjeneste ved en person, der er nævnt i § 6, stk. 3.

§ 9. Et medlem af sognemenigheden har ret til at få sogne- eller distriktskirken stillet til rådighed til

- 1) kirkelige handlinger ved en præst i folkekirken, der ikke er ansat ved kirken,
- 2) ægtevielse eller begravelse ved en præst for en evangelisk-luthersk frimenighed,
- 3) begravelse ved en missionær, der er udsendt herfra, og som er præsteviet i folkekirken, eller ved en præst for en evangelisk-luthersk menighed uden for riget.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 vedrører alene brug af kirken til kirkelige handlinger, der angår det medlem af sognemenigheden, som har ønsket kirken stillet til rådighed, eller på hvis vegne et sådant ønske er fremsat.

§ 10. Får en valgmenighed adgang til at benytte en kirke efter § 3, stk. 2, i lov om valgmenigheder, fastsætter biskoppen efter indhentet udtalelse fra menighedsrådet et regulativ for valgmenighedens benyttelse af kirken.

§ 11. Valgmenighedsmedlemmer har ret til at få kirken i det sogn eller sognedistrikt, hvor de er bosat, stillet til rådighed til kirkelige handlinger ved valgmenighedens præst.

§ 12. Anmodninger i henhold til §§ 8, 9 og 11 fremsættes over for menighedsrådet efter regler, der fastsættes af kirkeministeren.

Kristne trossamfunds adgang til brug af kirkerne

§ 13. Med biskoppens tilladelse kan menighedsrådet stille kirken til rådighed for medlemmer af kristne trossamfund uden for folkekirken til gudstjeneste og tillige til begravelse, såfremt begravelseskapel ikke findes.

Evangelisk-lutherske frimenigheders adgang til fast brug af kirkerne

§ 14. Biskoppen kan stille en kirke til rådighed for en evangelisk-luthersk frimenighed og dens præst til gudstjenester og kirkelige handlinger, hvis

- 1) anmodning herom fremsættes af mindst 10 medlemmer af frimenigheden, der bor i sognet eller sognedistriktet,
- 2) menighedens lære og ritus eller dens forhold i øvrigt ikke er til hinder for, at kirken stilles til rådighed, og
- 3) menighedens brug af kirken ikke vil hindre de folkekirkelige menigheders brug af kirken.

Stk. 2. Før biskoppen tager stilling til, om betingelsen i stk. 1, nr. 3, er opfyldt, skal biskoppen forhandle med menighedsrådet.

Stk. 3. Biskoppen udfærdiger efter forhandling med menighedsrådet et regulativ om frimenighedens brug af kirken. Regulativet kan ændres til enhver tid.

§ 15. Biskoppen kan tilbagekalde en tilladelse efter § 14, hvis betingelserne for tilladelsen ikke længere er til stede.

Særlige bestemmelser vedrørende brug af kirkerne

§ 16. Folkekirkens gudstjenester er offentlige.

Stk. 2. Menighedsrådet bestemmer, i hvilket omfang der er adgang til kirken uden for de tider, hvor kirken er i brug, og hvorvidt der skal betales for adgangen.

§ 17. Kirkesproget er dansk. Biskoppen kan tillade anvendelse af fremmede sprog ved gudstjenester og kirkelige handlinger.

§ 18. I kirken skal almindelig sømmelighed iagttages, og der må intet foretages, som strider mod rummets særlige karakter.

Stk. 2. Ved gudstjenester og kirkelige handlinger skal de anvisninger, som gives af præsten, efterkommes.

§ 19. Betaling for brug af kirken ved særskilte kirkelige handlinger, kirkelige møder m.v. fastsættes i en vedtægt, der udfærdiges af menighedsrådet og godkendes af provstiuvalget. Er kirken ikke selvejende, skal provstiuvalget forinden forhandle med den, der ejer kirken, eller den, der ejer afløsningssummen for kirketienden.

Stk. 2. For brug af kirken efter §§ 10, 13 og 14 ydes en betaling, som fastsættes af stiftsøvrigheden efter forhandling med menighedsrådet.

Kapitel 3

Kirkelig betjening af folkekirkens menigheder

§ 20. Til en sognemenighed hører medlemmer af folkekirken, der har bopæl i sognet, jfr. dog stk. 2, eller som ifølge særlig bestemmelse er henvist til sognemenigheden.

Stk. 2. Sognemenigheden omfatter ikke de medlemmer af folkekirken, som ifølge særlige bestemmelser er medlemmer af en anden folkekirkelig menighed. Medlemmer af de særlige menigheder for døve bevarer dog tilhørsforholdet til sognemenigheden i det sogn, hvor de bor.

Stk. 3. Ethvert medlem af folkekirken har ret til kirkelig betjening af præsten eller præsterne for den menighed, hvortil medlemmet hører. Sognebåndsløsere betjenes dog af den præst, til hvem der er løst sognebånd.

Stk. 4. Medlemmer af folkekirken, der ikke hører til sognemenigheden, men som har en særlig tilknytning til denne, har ret til kirkelig betjening i sognemenighedens kirke. Kirkeministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

§ 21. Præsterne i et pastorat kan med menighedsrådets eller menighedsrådenes tilslutning dele pastoratet i områder, således at hver præst betjener beboerne i sit område.

Stk. 2. Menighedens medlemmer har dog uanset områdedelingen ret til kirkelig betjening af enhver af pastoratets præster.

§ 22. Fremsætter menighedsrådet eller en af præsterne ønske derom, eller anser biskoppen det for påkrævet, kan biskoppen efter forhandling med menighedsrådet og præsterne fastsætte regler om præsternes betjening af menigheden eller menighederne, herunder om opdeling af pastoratet i områder, og om præsternes adgang til brug af kirken eller kirkerne. Sådanne regler skal altid fastsættes, når pastoratet opdeles i områder.

Kapitel 4

Klage- og ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 23. Biskoppens afgørelser efter loven kan påklages til kirkeministeren.

Stk. 2. Klage skal indgives inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Kirkeministeren kan se bort fra overskridelse af fristen, når der er særlig grund hertil.

§ 24. Kapitel 2 og 3 finder ikke anvendelse på kirker i kriminalforsorgens anstalter eller arresthuse.

Stk. 2. Kapitel 1 og bestemmelserne i § 5, stk. 2, og § 6 finder anvendelse på kirker i hospitaler og lignende stiftelser såvel som kapeller, der udgør en del af en beboelsesbygning i privat eje.

Stk. 3. Loven medfører ikke ændringer i de særlige regler for

- 1) Kirkefondets kirker i København og
- 2) Skt. Petri kirke i København.

Stk. 4. Kirkeministeren kan bestemme, at de hidtil gældende regler om særlige overtilsyn for Holmens kirke, Garnisons kirke og Kastelskirken opretholdes.

§ 25. Loven træder i kraft den 1. januar 1986.

Stk. 2. Følgende lovbestemmelser ophæves:

- 1) lov om kirkers brug, sognebåndsløsning m.m., jfr. lovbekendtgørelse nr. 151 af 30. maj 1961, bortset fra §§ 8-11.
- 2) lov om kirkers bestyrelse m.m., jfr. lovbekendtgørelse nr. 318 af 26. juni 1970.

F.t.l. vedr. folkekirkens kirker m.m.

- 3) lov nr. 100 af 15. maj 1903 om afløsning af tienden, og
- 4) lov nr. 129 af 4. april 1928 om afløsning af tienden i de sønderjyske landsdele.

§ 26. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland. Loven kan ved kgl. anordning sættes i kraft på Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lov nr. 284 af 30. juni 1922 om kirkers brug, sognebåndsløsning m.m. (i det følgende kaldet brugsloven), således som denne lov er ændret senest ved lov nr. 260 af 4. juni 1970, indeholder bestemmelser om brug af folkekirkens kirker, kirkelig betjening af folkekirkens menigheder og sognebåndsløsning.

I 1973 nedsatte kirkeministeriet en arbejdsgruppe, som fik til opgave at overveje, hvorvidt der måtte være anledning til at gennemføre en liberalisering af lovens bestemmelser om, til hvilke formål folkekirkens kirker kan benyttes. Endvidere skulle arbejdsgruppen bl.a. foretage en kritisk gennemgang af lovens regler om sognebåndsløsning og om frimenighedens adgang til brug af folkekirkens kirker. I øvrigt var arbejdsgruppen frit stillet med hensyn til at tage andre af loven regulerede forhold op til overvejelse.

Arbejdsgruppen afsluttede i 1976 sit arbejde med afgivelse af »Redegørelse vedrørende revision af lov om kirkers brug, sognebåndsløsning m.m.« (Betænkning nr. 769/1976). Til betænkningen er knyttet et udkast til lov om kirkers brug og kirkelig betjening samt et udkast til lov om ændring af den dagældende menighedsrådslovs regler om sognebåndsløseres optagelse på de kirkelige valgsteder.

Fremkomsten af betænkningen resulterede ikke i noget lovgivningsinitiativ, blandt andet under hensyn til at de fra kirkelige myndigheder og organisationer indhentede udtalelser viste, at der herskede delte meninger først og fremmest med hensyn til den foreslåede liberalisering af reglerne om brug af folkekirkens kirker og med hensyn til de ændrede regler vedrørende sognebåndsløsning, hvorefter sognebånd i alle tilfælde løses til en menighed og ikke – som efter gældende ret – til en præst.

Tvivel om forståelsen af visse bestemmelser i den gældende brugslov tilligemed ønsket om at lade lovens bestemmelser tilpasse nutidens forhold danner baggrund for fremsættelsen af det foreliggende forslag til lov om bestyrelse og brug af folkekir-

kens kirker m.m. Forslaget bygger i vidt omfang på lovudkastet i arbejdsgruppens betænkning. Endvidere indeholder forslaget i kapitel I bestemmelser om kirkernes bestyrelse. De tilsvarende regler findes nu i lov om kirkers bestyrelse m.m. (i det følgende kaldet bestyrelsesloven), jfr. lovbekendtgørelse nr. 318 af 26. juni 1970, som ændret ved lov nr. 329 af 26. juni 1975.

Lovforslaget afviger navnlig på følgende punkter fra lovudkastet i betænkningen:

Lovforslaget giver ikke mulighed for verdslig benyttelse af det indviede kirkerum. Da der i de senere år over hele landet er opført adskillige konfirmandstuebygninger med mødelokaler (sognegårde), skønnes behovet for at anvende kirkerne til formål, som ikke har kirkelig karakter, at være svindende, ligesom verdslig benyttelse af kirkerummet vil virke stødende på mange folkekirkemedlemmer. I overensstemmelse hermed hjemler lovforslagets § 5, stk. 1, kun brug af kirkerne til kirkelige formål.

I en ny bestemmelse i § 9, stk. 2, er det præciseret, at retten for et medlem af sognemenigheden til at få sogne- eller distriktskirken overladt til fremmed præst til foretagelse af kirkelige handlinger alene vedrører brug af kirken til kirkelige handlinger, der skal udføres for den pågældende selv eller for det medlem af sognemenigheden på hvis vegne anmodningen om at få kirken stillet til rådighed er fremsat.

Ny er også bestemmelsen i § 20, stk. 4, hvorefter medlemmer af folkekirken, der ikke hører til sognemenigheden, men som har en særlig tilknytning til denne, har ret til kirkelig betjening i sognemenighedens kirke. Herom henvises til bemærkningerne neden for og til de særlige bemærkninger til denne bestemmelse.

Ifølge § 20 i betænkningens lovudkast kan biskoppen – uanset eventuel distriktsdeling – fastsætte nærmere regler om præsternes betjening af menigheden (menighederne). Reglerne vil også kunne omfatte præsternes brug af kirken (kirkerne). Det har senere vist sig ønskeligt, at der altid fastsættes sådanne regler, når distriktsdeling finder sted. Lov-

forslaget er ændret i overensstemmelse hermed, jfr. § 22.

Betænkningen side 45 ff indeholder en udførlig redegørelse for de nugældende regler om sognebåndsløsning samt om de overvejelser, som disse regler giver anledning til. I betænkningen konkluderes overvejelserne således:

»Det er arbejdsgruppens opfattelse, at adgang til sognebåndsløsning, navnlig i byerne, ofte imødekommer et reelt begrundet ønske om etablering af et tilhørsforhold til et bestemt sogn, dettes kirke og skiftende præster. Ligeledes viser erfaringerne, at sognebåndsløserne kan tilføre det sogn, hvortil de løser sognebånd, betydelige åndelige kræfter. Det må derfor også være rimeligt, at sognebåndsløseren kan indvælges i menighedsrådet og dermed tage del i den demokratiske ledelse af sognet. Ulemperne ved at indrømme sognebåndsløser valgret og valgbarhed kan i nogen grad afbødes ved, at der indføres regler om karenstid, således at overrumplingsaktioner som de nævnte ikke eller dog kun vanskeligt kan finde sted.

I overensstemmelse hermed foreslår arbejdsgruppen, at sognebåndsløsningsinstituttet bevares, men i den form, at sognebånd i alle tilfælde løses til en menighed og ikke til en præst, således at sognebåndsløserens tilhørsforhold til menigheden ikke skal være afhængig af skifte i præstestillingen.

Retten til ved sognebåndsløsning at slutte sig til en anden menighed i folkekirken bør under en ordning som den foreslåede være ubetinget og samtidig indebære, at sognebåndsløserens tilhørsforhold til hjem sognets menighed ophører.«

Et af kirkeministeriet i februar 1985 udarbejdet udkast til lovforslag tog udgangspunkt heri og indeholdt i overensstemmelse hermed regler, der afløste den nuværende sognebåndsløsningsordning med bestemmelser, der muliggjorde sognebåndsløsning til en menighed ved anmeldelse til vedkommende menighedsråd. Der foresloges en karenstid på 2 år, forinden en anmeldelse om sognebåndsløsning kunne få virkning. Karenstiden skulle sikre, at anmeldelse om sognebåndsløsning ikke anvendtes i utilsigtet øjemed.

Af en senere kirkesociologisk undersøgelse, offentliggjort den 12. marts 1985, fremgår det, at de fleste af de af undersøgelsen omfattede sognebåndsløser tidligere har boet i det sogn, til hvis præst der er løst sognebånd, samt at mange har løst sognebånd for at opnå kirkelig betjening i den nærmest bopælen beliggende kirke. Denne undersøgelse bekræfter således de erfaringer, som såvel betænkningen som arbejdsgruppens lovforslag byggede på.

Under høringsproceduren vedrørende det af kirkeministeriet udarbejdede lovforslag er opstået en betydelig debat om de foreslåede regler. En væsentlig del af debatten har koncentreret sig om mulighederne for misbrug af reglerne. Endvidere har der fra flere sider været rejst spørgsmål om, hvorvidt man overhovedet skal bevare sognebåndsløsningsordningen.

Debatten genspejles i de høringssvar, som er indkommet til kirkeministeriet, og som vil blive stillet til rådighed for folketingets kirkeudvalg.

På baggrund heraf synes det at måtte fastslås, at det på den ene side må erkendes, at de nugældende regler om sognebåndsløsning i de fleste tilfælde ikke dækker de reelle behov, som ligger bag ønskerne om sognebåndsløsning. På den anden side er der i debatten såvel som i høringssvarene givet udtryk for utryghed ved en nyordning, hvorved sognebåndsløsning sker alene ved anmeldelse til menighedsrådet.

Det må anses for hensigtsmæssigt, at sognebåndsløsningsreglerne overvejes på ny – navnlig med hensyn til de muligheder for misbrug i forbindelse med en nyordning, som er fremført under debatten og i høringssvarene. Med henblik herpå er det hensigten at nedsætte et udvalg, som får til opgave at tage hele sognebåndsløsningsproblematikken op til fornyet overvejelse og at stille forslag til eventuelle ændringer af de hidtil gældende bestemmelser, der ifølge lovforslagets § 25, stk. 2, foreløbig forbliver uændrede. Samtidig vil udvalget blive anmodet om at fremkomme med forslag til de bestemmelser, som kirkeministerien i henhold til lovforslagets § 20, stk. 4, kan fastsætte om ret til kirkelig betjening for medlemmer af folkekirken, der ikke hører til sognemenigheden, men som har en særlig tilknytning til denne.

Loven medfører ingen udgifter for stat eller kommuner.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Det i bemærkningerne omtalte udkast er det i betænkningen indeholdte udkast til lov om kirkers brug og kirkelig betjening.

Til kapitel 1

Til § 1

Stk. 1 svarer til bestyrelseslovens § 3. En kirke er selvejende, når kirken eller en til denne henlagt tiendeafløsningssum ikke er undergivet andres ejendomsret.

Stk. 2 svarer til gældende ret.

Stk. 3 svarer til bestyrelseslovens § 22, stk. 3.

Stk. 4 svarer – i noget ændret form – til bestyrelseslovens § 7, stk. 2, 1. punktum.

Til § 2

Bestemmelsen svarer til bestyrelseslovens § 2, stk. 1, og § 20, stk. 1, 1. punktum.

Til § 3

Bestemmelsen svarer i det hele til bestyrelseslovens § 7, stk. 3. Bestemmelsen vil dog også kunne finde anvendelse, for så vidt angår kirkegårde ved ikke-selvejende kirker.

Til § 4

Bestemmelsen lovfæster den af kirkeministeriet fulgte praksis på dette område. At kirken er i forsvarelig stand, må konstateres ved et ekstraordinært provstesyn.

Herefter vil de sidste gældende bestemmelser i lov nr. 100 af 15. maj 1903 om afløsning af tienden og lov nr. 129 af 4. april 1928 om afløsning af tienden i de sønderjyske landsdele kunne ophæves, jfr. § 25, stk. 2, nr. 3 og nr. 4. Efter det oplyste findes der ingen pantsatte tiendekapitaler vedrørende ikke-selvejende kirker.

Til kapitel 2

Ved kirker forstås i dette kapitel rum, der er indviet til afholdelse af gudstjenester og foretagelse af kirkelige handlinger inden for folkekirken.

Til § 5

Stk. 1, 1. punktum, svarer til 1. punktum i udkastets § 2, stk. 1. Man har dog fundet det ønskeligt i stk. 1, 2. punktum, at optage en til den gældende retstilstand svarende bestemmelse om, at der kræves tilladelse fra biskoppen til afholdelse af kirkekoncerter, kirkespil o.lign. I øvrigt henvises til betænkningen s. 15–17 og 21.

Lovforslaget indeholder ikke en bestemmelse, der svarer til udkastets § 2, stk. 1, 2. punktum, hvorefter kirken med biskoppens tilladelse skulle kunne anvendes også til verdslig brug. Af den efter betænkningens afgivelse iværksatte høringsprocedure fremgik det, at der var delte meninger om det ønskelige i en sådan ordning. I de siden forløbne år er der opført et betydeligt antal konfirmandstuebygninger med mødelokaler (sognegårde) overalt i landet, og det må forventes, at denne udvik-

ling vil fortsætte i de kommende år. Da disse bygninger også vil kunne bruges til afholdelse af møder m.v., der efter de gældende regler ikke vil kunne finde sted i det indviede kirkerum, må det skønnes, at der ikke længere er det samme behov for en udvidet adgang til benyttelse af kirken, som eksisterede på tidspunktet for betænkningens afgivelse. Samtidig vil adgang til brug af kirkerne til verdslige formål utvivlsomt virke stødende på mange medlemmer af folkekirken.

Stk. 2 svarer til udkastets § 2, stk. 2, idet dog udtrykket »Folkekirkens fastansatte præster« – ligesom i § 6, stk. 1 og 2 – er ændret til »Præster i folkekirken«, hvorved hjælpepræster ligestilles med de fastansatte præster.

Om bestemmelsen henvises til betænkningen s. 20.

Stk. 3, der er nyt, svarer til udkastets § 2, stk. 3. Herom henvises til betænkningen s. 21.

Til § 6

Stk. 1 svarer til udkastets § 3, stk. 1 og – noget ændret – til brugslovens § 2, stk. 1. Der henvises til betænkningen s. 20.

Stk. 2 svarer til udkastets § 3, stk. 2 og – noget ændret – til brugslovens § 2, stk. 3. Der henvises til betænkningen s. 20 og 21.

Stk. 3 svarer til dels til udkastets § 6, stk. 1 og afløser de tilsvarende bestemmelser i brugslovens §§ 5 og 12, stk. 1. Der henvises til betænkningen s. 25 og 28. Se endvidere bemærkningerne nedenfor til § 8, stk. 2.

Til § 7

Bestemmelsen svarer til udkastets § 4 og til brugslovens § 1, stk. 2. Der henvises til betænkningen s. 21.

Til § 8

Stk. 1 svarer til udkastets § 5, stk. 1, og afløser brugslovens §§ 3, stk. 1, og 4. Der henvises til betænkningen s. 24 og 25.

Stk. 2 svarer til dels til udkastets § 6, stk. 1 og afløser de tilsvarende bestemmelser i brugslovens §§ 5 og 13. Der henvises til betænkningen s. 25 og 28.

Til § 9

Stk. 1 afløser – men svarer til – udkastets § 5, stk. 2, og § 6, stk. 2 og 3. Herom henvises til betænkningen s. 24, 28 og 29.

Stk. 2. Herom henvises til de almindelige bemærkninger.

Til § 10

Bestemmelsen svarer til udkastets § 7 og brugslovens § 6, stk. 2. Der henvises til betænkningen s. 25.

Til § 11

Bestemmelsen svarer til udkastets § 8 samt – noget ændret – til brugslovens § 6, stk. 1, 1. punktum, for så vidt angår valgmenighedsmedlemmer. Herom henvises til betænkningen s. 24.

Til § 12

Bestemmelsen svarer til udkastets § 9 og er ny. Der henvises til betænkningen s. 24.

Til § 13

Bestemmelsen svarer – noget ændret – til udkastets § 13 og brugslovens § 25, stk. 1. Der henvises til betænkningen s. 30.

Til § 14

Stk. 1 og 2 svarer – noget ændret – til udkastets § 10, stk. 1 og til brugslovens § 14. Der henvises til betænkningen s. 29.

Stk. 3 svarer – noget ændret – til udkastets § 10, stk. 2 og brugslovens § 15, stk. 1. Der henvises til betænkningen s. 29.

Til § 15

Bestemmelsen svarer – noget ændret – til udkastets § 11. Der henvises til betænkningen s. 29 og 35.

Til § 16

Stk. 1 svarer – noget ændret – til udkastets § 14, stk. 1, og afløser brugslovens § 19. Der henvises til betænkningen s. 32.

Stk. 2 svarer – noget ændret – til udkastets § 14, stk. 2, og er nyt. Der henvises til betænkningen s. 32.

Til § 17

Bestemmelsen svarer i noget ændret form til udkastets § 15 og afløser brugslovens § 20. Herom henvises til betænkningen s. 33.

Til § 18

Bestemmelsen svarer til udkastets § 16, stk. 1 og 2, og er ny. Der henvises til betænkningen s. 33–35. Med præster i stk. 2 sidestilles missionærer.

Til § 19

Stk. 1 svarer til udkastets § 17, stk. 1 og afløser brugslovens § 22. Der henvises til betænkningen s. 37.

Stk. 2 svarer til udkastets § 17, stk. 2 og afløser brugslovens § 6, stk. 3, § 15, stk. 2 og § 25, stk. 2. Herom henvises til betænkningen s. 37 og 38.

Til kapitel 3

Til § 20

Stk. 1 og 2 svarer i noget ændret form til udkastets § 18, stk. 1, og den gældende retstilstand. Der henvises til betænkningen s. 42.

Stk. 3 svarer til udkastets § 18, stk. 2 og afløser brugslovens § 17, stk. 1 og 2, og § 18; stk. 1. Der henvises til betænkningen s. 42 og 43.

Stk. 4 er nyt.

Det vil ikke sjældent forekomme, at et medlem af en sognemenighed – i stedet for at benytte menighedens kirke – ønsker en kirkelig handling udført i en anden sognemenigheds kirke, som medlemmet føler en særlig tilknytning til. Dette kan eksempelvis være tilfældet, såfremt personer for nylig er fraflyttet et sogn, hvor de har boet i en årrække. Et brudepar kan ønske at blive viet i kirken i det sogn, hvor brudens forældre bor. En person, der af kommunale myndigheder er anbragt i alderdomshjem, sygehjem eller lignende uden for hjemsoget, har ønsket at blive begravet fra hjemsogets kirke.

Erfaringen viser, at de fleste præster stiller sig imødekommende i sådanne situationer, således at den kirkelige handling foretages enten af sognemenighedens præst eller en anden præst, som er villig hertil. Der forekommer imidlertid tilfælde, hvor præster har indtaget en afvisende holdning. Disse tilfælde har givet anledning til udbredt kritik af folkekirken og dyb krænkelser af de folkekirkemedlemmer, som har været stillet over for denne afvisende holdning.

Det er derfor naturligt i forbindelse med en beskrivelse af folkekirkemedlemmers rettigheder til kirkelig betjening lovmæssigt at sikre medlemmernes ret til betjening i en menighed, hvortil de har en særlig tilknytning, men som ikke er deres sognemenighed. Den omstændighed, at den til folke-

kirkemedlemmernes rettigheder modsvarende forpligtelse for præsterne ville kunne pålægges præsterne administrativt i medfør af tjenstemandslovgivningens regler, overflødiggör ikke den foreslåede lovbestemmelse.

Ved den foreslåede bestemmelse åbnes der adgang for kirkeministeren til at fastsætte nærmere regler om, i hvilke tilfælde andre end sognemenighedens medlemmer skal have ret til kirkelig betjening i sognemenighedens kirke. Som det fremgår af de almindelige bemærkninger, er det hensigten at nedsætte et udvalg, der blandt andet skal fremkomme med forslag til sådanne regler.

Til § 21

Stk. 1 svarer til udkastets § 19, stk. 1, 1. punktum, og – i det væsentlige – til brugslovens § 17, stk. 3, 1. punktum. Der henvises til betænkningen s. 43 og 44. De i brugsloven og udkastet omtalte »distrikter« foreslås betegnet som »områder« for at undgå forveksling med de i lov om menighedsråd omhandlede distrikter (kirke-distrikter).

Stk. 2 svarer til udkastets § 19, stk. 3 og er i overensstemmelse med gældende ret. Der henvises til betænkningen s. 44.

Til § 22

Bestemmelsen svarer til udkastets § 20, dog således at reglen ikke alene vedrører præsternes betjening af menigheden (menighederne), men også præsternes adgang til brug af kirken (kirkerne). Endvidere foreslås det nu gjort obligatorisk, at sådanne regler fastsættes, når pastoratet opdeles i områder. Ændringerne tilsigter at tilvejebringe klarhed med hensyn til præsternes indbyrdes arbejdsforhold. Spørgsmål om tjenesteretlige problemer afgøres efter reglerne i tjenstemandslovgivningen.

Kapitel 4

Til § 23

Bestemmelsen svarer til gældende ret.

Til § 24

Stk. 1 og 2 svarer til udkastets § 22 og brugslovens § 24, stk. 1.

Stk. 4 svarer til bestyrelseslovens § 2, stk. 2.

Til § 25

Til stk. 2, nr. 2

Ved lov nr. 645 af 19. december 1984 om folkekirkens økonomi, der træder i kraft den 1. januar 1986, er en række bestemmelser i lov om kirkers bestyrelse m.m. ophævet. Ved ophævelsen af de i § 25, stk. 2, nr. 2 nævnte bestemmelser er bestyrelsesloven i sin helhed ophævet.

Til stk. 2, nr. 3

Ved ophævelsen af de anførte bestemmelser er samtlige bestemmelser i lov nr. 100 af 15. maj 1903 om afløsning af tienden bortfaldet, jfr. lov nr. 543 af 15. december 1972.

Til stk. 2, nr. 4

Ved ophævelse af den anførte bestemmelse er samtlige bestemmelser i lov nr. 129 af 4. april 1928 om afløsning af tienden i de sønderjyske landsdele bortfaldet, jfr. lov nr. 543 af 15. december 1972.

Til § 26

Brugsloven er sat i kraft på Færøerne ved kgl. anordning nr. 120 af 8. april 1954, men gælder ikke for Grønland.

Bestyrelsesloven gælder ikke for Færøerne og Grønland.